

О. Д. Семкович, Ю. М. Токарський

Тисовський Олександр Васильович

ТИСОВСЬКИЙ Олександр Васильович (псевдо — Дрот; 09. 08. 1886, с. Биків, нині Яворівського р-ну Львівської обл. — 29. 03. 1968, Відень) — громадський діяч, біолог, педагог. Дійсний член НТШ (1920). Засновник української скаутської організації «Пласт». Навчався у Львівському університеті (1904—09). У 1910 отримав диплом доктора філософії. 1911—39 працював вчителем природознавства в Академічній гімназії у Львові, водночас 1920—24 викладав у Львівському таємному українському університеті, 1939—41 — у Львівському університеті. Опираючись на традиції запорозьких та кубанських козаків і правила англійського скаутингу, 1911 створив серед своїх учнів перші пластові гуртки і розробив принципи діяльності «Пласту» (уклав текст пластової присяги, вимоги пластового іспиту та ін.). 12 квітня 1912 в Академічній гімназії у Львові склали присягу перші пластуни. Одночасно з Т. пластові гуртки заснували *П. Франко* при філії Академічної гімназії у Львові, *І. Чмола* при львівській «Січі» та низка вчителів при гімназіях Галичини. Виступав проти надмірної воєнізації «Пласту», перетворення його на додаток до українського політичного руху, стежив за дотриманням високих вимог до пластунів, намагався централізувати пластову організацію. У квітні 1913 у Львові було скликано перший з'їзд представників пластових відділів із 16-ти місцевостей Галичини та сформовано «Організаційний пластовий комітет», куди увійшов і Т. 1913—14 опублікував низку статей про засади й напрями діяльності «Пласту», а 1913 видав друком перший пластовий підручник (перероблене видання — «Життя в Пласті», 1921), де виклав основи пластового світогляду. На початку 1-ї світової війни всі члени пластового гуртка Т. вступили до Легіону українських січових стрільців. У березні 1916 Т. відновив діяльність пластових гуртків у Львові. Для опіки над «Пластом» було сформовано Верховну пластову раду на чолі з Т., що скеровувала діяльність усіх пластових частин у Галичині. Т.

продовжував відігравати провідну роль у «Пласті» і в міжвоєнний період. Написав слова пластового гімну «Цвіт України і краса». Після заборони «Пласту» 1930 співпрацював із нелегальними пластовими структурами — Пластовим центром, кооперативом «Пласт», журналом «Вогні». Під час 2-ї світової війни у співпраці з Українським центральним комітетом безуспішно намагався відновити пластові організації. Від 1944 перебував у еміграції у Відні. Брав активну участь у громадському житті українців Австрії, був членом Президії Союзу українців Австрії. Автор низки статей із ботаніки та зоології українською та німецькою мовами.

Бібліографічний опис:

Тисовський Олександр Васильович / О. Д. Семкович, Ю. М. Токарський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-890337>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).